

**ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԻ ՁԵՎՈՎ ՏՐԱՄԱԴՐՎՈՂ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՄԱՍԻՆ**

ք. Երևան

« 29 » « 01 » 2024 թ.

Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը (այսուհետ՝ պետական մարմին), ի դեմս գլխավոր քարտուղար Հասմիկ Հակոբյանի, որը գործում է պետական մարմնի կանոնադրության հիման վրա, մի կողմից, և «Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ կազմակերպություն), ի դեմս կազմակերպության տնօրեն Խաչիկ Հարությունյանի, որը գործում է կազմակերպության կանոնադրության հիման վրա, մյուս կողմից (այսուհետ միասին՝ կողմեր), հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2023 թվականի դեկտեմբերի 28-ի N 2323-Ն որոշումը (այսուհետ՝ որոշում)՝ որոշման «1075. Մշակութային ժառանգության ծրագիր» ծրագրի «11001. Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական աշխատանքներ» միջոցառման (այսուհետ՝ ծրագիր) իրականացման նպատակով կնքեցին սույն պայմանագիրը (այսուհետ՝ պայմանագիր)՝ հետևյալի մասին.

1. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱՆ

1.1. Սույն պայմանագրով պետական մարմինը պարտավորվում է ծրագրի իրականացման նպատակով կազմակերպությանը հատկացնել սույն պայմանագրով սահմանված վճարը, իսկ կազմակերպությունը պարտավորվում է սույն պայմանագրով սահմանված վճարի դիմաց սույն պայմանագրով սահմանված կարգով ու ժամկետում կատարել սույն պայմանագրի 2.4-րդ կետով և իր կանոնադրությամբ նախատեսված պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական աշխատանքներ և այլ գործառույթներ (այսուհետ՝ միջոցառումներ)՝ համաձայն սույն պայմանագրի անբաժանելի մաս կազմող՝

1.1.1. կանխատեսվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների՝ Հավելված N 1,

1.1.2. ֆինանսական պարտավորությունների կատարման ժամանակացույցի՝ Հավելված N 2,

1.1.3. առաջադրանքի՝ հավելված N 3:

2. ԿՈՂՄԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2.1. Պետական մարմինն իրավունք ունի՝

2.1.1. ցանկացած ժամանակ (այդ թվում՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության և պետական այլ մարմինների միջոցով) ստուգելու կազմակերպության կողմից իրականացվող միջոցառումների ընթացքը և որակը՝ առանց միջամտելու վերջինիս գործունեությանը, ինչպես նաև օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացնել ներքին աուդիտ,

2.1.2. կազմակերպությունից պարբերաբար պահանջել ու ստանալ տեղեկատվություն սույն պայմանագրի կատարման ընթացքի մասին,

2.1.3. սույն պայմանագրով սահմանված պահանջներին չհամապատասխանելու դեպքում չընդունելու իրականացված միջոցառումները՝ իր հայեցողությամբ սահմանելով թերությունների անհատույց վերացման ողջամիտ ժամկետ, և կազմակերպությունից պահանջելու վճարել սույն պայմանագրի 6.4-րդ կետով նախատեսված տուգանքը, իսկ սույն պայմանագրով նախատեսված հաշվետվությունների ներկայացման համար սահմանված ժամկետները չպահպանելու դեպքում՝ սույն պայմանագրի 6.5-րդ կետով նախատեսված տույժերը,

2.1.4. առանց իրականացված միջոցառումների արդյունքների դիմաց գումար տրամադրելու՝ միակողմանի լուծելու սույն պայմանագիրը և պահանջելու հատուցել պատճառված վնասները, եթե՝

ա. առանց հիմնավոր պատճառի կազմակերպությունը ժամանակին չի սկսում միջացառման իրականացումը, կամ միջոցառման իրականացման ժամանակ ակնհայտ է դառնում, որ այն պատշաճ չի իրականացվելու,

բ. կազմակերպությունը երկու և ավելի անգամ խախտել է ծրագրով նախատեսված առանձին միջոցառումների իրականացման ժամկետները (սույն պայմանագրով կամ կանոնադրությամբ միջոցառումների իրականացման ժամկետներ նախատեսված լինելու դեպքում),

գ. իրականացված միջոցառումները չեն համապատասխանում ծրագրով սահմանված պահանջներին,

2.1.5. կազմակերպության կողմից սույն պայմանագրի պահանջները չկատարելու դեպքում դադարեցնելու ֆինանսավորումը՝ մինչև թերությունների վերացումը,

2.1.6. կազմակերպության կողմից սույն պայմանագրով նախատեսված միջոցառումների ֆինանսական ծախսեր ենթադրող ոչ ֆինանսական ցուցանիշների թերակատարման դեպքում պահանջելու հետ վերադարձնել համապատասխան չափով հաշվարկված գումարը, կամ նշված գումարի չափով պակասեցնելու հետագա տարիների ֆինանսավորումը, կամ հետագա տարիների պայմանագրերով պարտավորեցնել լրացնելու ոչ ֆինանսական ցուցանիշների թերակատարումը,

2.1.7. սույն պայմանագիրն օրենքով կամ սույն պայմանագրով նախատեսված հիմքերով լուծելու դեպքում պահանջելու իրեն հանձնել անավարտ միջոցառումների արդյունքները,

2.1.8. սույն պայմանագրի 2.4-րդ կետով նախատեսված պարտավորությունները վերանայել (փոփոխություն կատարել) նախորդ տարվա հաշվետվությունների արդյունքների հիման վրա:

2.2. Կազմակերպությունն իրավունք ունի՝

2.2.1. պետական մարմնից պահանջելու ընդունել սույն պայմանագրի 1.1-ին կետում նշված և կազմակերպության կողմից պատշաճ ձևով ու կարգով կատարված միջոցառումները,

2.2.2. պետական մարմնից պահանջելու վերացնել կազմակերպության գործողություններից (անգործությունից) անկախ՝ պետական մարմնի մեղքով սույն պայմանագրի կատարման համար առաջացած խոչընդոտները կամ վերանայել սույն պայմանագրի պայմանները,

2.2.3. իրականացված միջոցառումներով արդյունքները պետական մարմնի կողմից ընդունվելու և պետական մարմնի կողմից գումարները չվճարվելու դեպքում միակողմանի լուծելու սույն պայմանագիրը և պահանջելու հատուցել իրեն պատճառված վնասները,

2.2.4. վաղաժամկետ լուծել սույն պայմանագիրը՝ սույն պայմանագրով կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և դեպքերում:

2.3. Պետական մարմինը պարտավոր է՝

2.3.1. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և (կամ) ծրագրով նախատեսված դեպքերում իր և կազմակերպության կանոնադրություններով սահմանված իրավասությունների շրջանակներում աջակցել կազմակերպությանը, այդ թվում՝ կազմակերպությանը ցուցաբերել մեթոդական և կազմակերպական օգնություն,

2.3.2. ընդունել սույն պայմանագրի պահանջներին համապատասխան կազմակերպության կողմից պատշաճ ձևով ու կարգով կատարված միջոցառումները և հաշվետվությունները,

2.3.3. կատարել ծրագրի (առանձին միջոցառումների) իրականացման մոնիթորինգ՝ անհրաժեշտության դեպքում համագործակցելով այլ պետական կառավարման մարմինների հետ,

2.3.4. իրականացված միջոցառումների մասին ներկայացված ֆինանսական և բովանդակային հաշվետվությունների վերաբերյալ համապատասխան որոշում ընդունել դրանք ստանալու օրվանից մինչև 20 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Հաշվետվություններում թերություններ հայտնաբերվելու դեպքում դրանք վերադարձվում են լրամշակման՝ դրա համար սահմանելով խելամիտ ժամկետներ: Եթե իրականացված միջոցառումների ներկայացված հաշվետվությունները համապատասխանում են ծրագրի և սույն պայմանագրի պահանջներին, ապա դրանք ընդունվում են,

2.3.5. իրականացնել սույն պայմանագրով նախատեսված այլ աշխատանքներ:

2.4. Կազմակերպությունը պարտավոր է՝

2.4.1. ապահովել կազմակերպության գործունեությունը կազմակերպության կանոնադրական նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան,

2.4.2. սույն պայմանագրով նախատեսված ֆինանսական միջոցներն օգտագործել ծրագրով և (կամ) սույն պայմանագրով սահմանված նպատակներով ու չափաքանակներով՝ համաձայն սույն պայմանագրի 1.1-ին կետի,

2.4.3. պետական մարմնի հետ նախապես համաձայնեցնել նրա իրավասությանը վերապահված հարցերի լուծման տարբերակները,

2.4.4. կատարել պետական մարմնի կողմից բացահայտված թերությունների վերացման նպատակով տրված ցուցումները,

2.4.5. պայմանագրից բխող միջոցառումներն իրականացնել՝ ապահովելով պայմանագրի պարտադիր պահանջները,

2.4.6. ժամանակին, պատշաճ ձևով ու կարգով կատարել սույն պայմանագրի 1.1-ին կետով նախատեսված միջոցառումները՝ ՀՀ օրենսդրության և իրավական այլ ակտերի համաձայն,

2.4.7. սահմանված կարգով ապահովել սույն պայմանագրի N 3 հավելվածի առաջադրանքի՝ հուշարձանների պահպանական գոտիների լրամշակումը, կազմումը, նախագծումը և թողարկումը (A3) ֆորմատի, հուշարձանների հաշվառումը, վկայագրերի լրամշակումը և կազմումը,

2.4.8. ապահովել «Հուշարձան» տարեգրքի «ԻԱ» և «ԻԲ» հատորների հրատարակումը,

2.4.9. ապահովել հուշարձանների տարածքներում պեղման և հետախուզման աշխատանքների իրականացումը՝ համաձայն պայմանագրի N 3 հավելվածի առաջադրանքի,

2.4.10. ապահովել հայկական պատմամշակութային ժառանգության գիտատեղեկատու շտեմարանի կազմումը, թվայնացումը,

2.4.11. կազմել վտանգված, հրատապ կազմման կարիք ունեցող պատմամշակութային հուշարձանների պահպանական գոտիների նախագծերը,

2.4.12. օրենքով սահմանված կարգով իրականացնել սույն պայմանագրի N 3 հավելվածի առաջադրանքի 7-րդ մասով նախատեսված պեղման և ամրակայման աշխատանքները,

2.4.13. միջոցառումների իրականացման մասին իրազեկման բոլոր հարթակների տեսանելի վայրում (ներառյալ ազդագրերը, հրավիրատոմսերը, մամուլի հրապարակումները և այլն), ինչպես նաև միջոցառումների իրականացման մասին իրազեկմանն ուղղված ցանկացած գրավոր և/կամ բանավոր խոսքում հրապարակել պետական մարմնի անունը (որպես ֆինանսավորող կողմ), իսկ համաֆինանսավորման դեպքում՝ պետական մարմնին տրամադրել ամբողջական տեղեկատվություն՝ միջոցառումներին աջակցող կազմակերպության(ների), ֆինանսավորման չափի և վերջինիս(ներիս) հետ ձեռք բերված այլ պայմանավորվածությունների մասին,

2.4.14. սույն պայմանագրով սահմանված պարտավորություններն իրականացնել պետական մարմնի կողմից հաստատված մեթոդական ցուցումների, հրահանգների և այլ իրավական ակտերի (փաստաթղթերի) պահանջներին համապատասխան,

2.4.15. ապահովել կազմակերպության հրապարակային հարթակների (պաշտոնական կայքէջ, Facebook, Instagram և այլն) գործարկումը կանոնադրական նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան,

2.4.16. իրականացնել անհրաժեշտ գովազդատեղեկատվական միջոցառումներ մշակութային արդյունքը հանրության լայն շրջանակներին հասանելի դարձնելու նպատակով: Եռամսյակային հաշվետվությամբ պետական մարմնին ներկայացնել հրապարակային հարթակների (պաշտոնական կայքէջ, Facebook, Instagram, Youtube և այլն) հետևորդների քանակը, ինչպես նաև յուրաքանչյուր միջոցառման գովազդային նյութերի շահառուների ցուցանիշները (like, share),

2.4.17. պետական մարմնին անհապաղ հայտնել սույն պայմանագրի կատարման համար առաջացած խոչընդոտների մասին և միաժամանակ ձեռնարկել իր կողմից հնարավոր բոլոր միջոցները՝ այդ խոչընդոտներն անհապաղ վերացնելու համար,

2.4.18. սույն պայմանագրի գործողության ընթացքում ապահովել միջոցառումների իրականացմանը վերաբերող փաստաթղթերին ծանոթանալու պետական մարմնի հնարավորությունը՝ վերջինիս կողմից գրավոր պահանջ ստանալու օրվանից 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում,

2.4.19. իրականացնել միջոցառումների շրջանակներում պետական մարմնի կողմից տրամադրված գումարների հաշվապահական հաշվառման վարում՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,

2.4.20. պետական մարմնի պահանջով նրան հաղորդել տեղեկատվություն միջոցառումների կատարման ընթացքի մասին, ինչպես նաև ներկայացնել սույն պայմանագրի կատարմանը վերաբերող ֆինանսական և բովանդակային հաշվետվությունները (ծախսերը հիմնավորող հաշվապահական և այլ փաստաթղթերը գտնվում են կազմակերպության մոտ): Բովանդակային հաշվետվությամբ ներկայացվում է ամբողջական տեղեկատվություն միջոցառումների իրականացման, հրապարակման և ընթացքի, այդ թվում՝ արդյունքների գնահատման, մասնակիցների քանակի վերաբերյալ, կցելով համապատասխան նյութեր (լուսանկարներ, ազդագրեր, հրավիրատոմսեր, մամուլի հրապարակումներ և այլն, ներառյալ՝ իրազեկման բոլոր հարթակների տեսանելի վայրում պետական մարմնի (որպես ֆինանսավորող կողմ) վերաբերյալ այլ տեղեկատվական նյութեր)՝ էլեկտրոնային կրիչներով: Կազմակերպությունը պատասխանատվություն է կրում բովանդակային հաշվետվությամբ ներկայացված տվյալների իսկության համար,

2.4.21. պետական մարմնին ներկայացնել եռամսյակային ու տարեկան հաշվետվություններ՝ համաձայն ՀՀ ֆինանսների նախարարի 2013 թվականի փետրվարի 4-ի N 104-Ն և 2019 թվականի մարտի 13-ի N 254-Ն հրամանների, ինչպես նաև ՀՀ օրենսդրությամբ և իրավական այլ ակտերով նախատեսված ձևով ու կարգով,

2.4.22. պետական մարմնի կողմից առանձին միջոցառումների իրականացման մասին հաշվետվությունները չընդունվելու դեպքում անվճար՝ պետական մարմնի կողմից սահմանված ողջամիտ ժամկետում վերացնել արձանագրված անհամապատասխանությունները,

2.4.23. միջոցառումների իրականացման համար անհրաժեշտ ապրանքները, աշխատանքները և ծառայությունները ձեռք բերել Աշխատանքային օրենսգրքով, ինչպես նաև «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով՝ պետության կարիքների համար կատարվող գնումների կանոններին համապատասխան,

2.4.24. ավարտված միջոցառումների փաստացի կատարված ծախսերի հաշվետվությունը ներկայացնել պետական մարմին, նկատի ունենալով, որ փաստացի ծախսերը հիմնավորող հաշվապահական և այլ փաստաթղթերը գտնվում են Կազմակերպությունում և վերջինս պատասխանատվություն է կրում դրանց իսկության համար,

2.4.25. սույն պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո պետական մարմնի հաստատմանը ներկայացնել կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության նախահաշիվը՝ համապատասխան հիմնավորումներով: Նախահաշվի յուրաքանչյուր ծախսային ուղղության մեջ կատարվող փոփոխությունը նախապես, մինչև փաստացի ծախսերի կատարումը, համաձայնեցնել պետական մարմնի հետ: Նախահաշվում

փոփոխությունների ներկայացման առաջարկի վերջնաժամկետն է 2024 թվականի դեկտեմբերի 15-ը,

2.4.26. չձախսված գումարի վերջնական, տարեվերջյան մնացորդը (տնտեսումները, խնայողությունները) վերադարձնել Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե ոչ ուշ, քան 2024 թվականի դեկտեմբերի 20-ը:

3. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳԻՆԸ ԵՎ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՐԳԸ

3.1. Սույն պայմանագրի 1.1-ին կետում նշված միջոցառումների իրականացման համար պետական մարմինը կազմակերպությանն է վճարում 100705.2 հազար (հարյուր միլիոն յոթ հարյուր հինգ հազար երկու հարյուր) դրամ՝ (ներառյալ հարկերը, տուրքերը և պարտադիր այլ վճարները)՝ համաձայն Հավելված N 1-ի: Այդ գումարի չափը կարող է փոփոխվել սույն պայմանագրով, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված հիմքերով ու կարգով:

3.2. Սույն պայմանագրի 3.1-ին կետում նշված գումարը պետական մարմինը կազմակերպությանն է վճարում սույն պայմանագրի Հավելված N 2-ով սահմանված ժամկետներում, կազմակերպության՝ սույն պայմանագրում նշված գանձապետական հաշվեհամարին փոխանցումներ կատարելու եղանակով:

3.3. Կազմակերպության կողմից միջոցառումների կատարման՝ սույն պայմանագրով սահմանված ցուցանիշներն ու պայմանները խախտելու դեպքում պետական մարմինն իրավունք ունի վերանայել սույն պայմանագրի 3.1-ին կետում նշված գումարի չափը և դրա վճարման ժամանակացույցը:

3.4. Համաձայն «ՀՀ 2024 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 23-րդ մասի՝ հաշվարկված ԱԱՀ-ի գծով լրացուցիչ հատկացումները չեն կարող ուղղվել այլ նպատակների և չօգտագործված գումարները 2024 թվականի ընթացքում ենթակա են վերադարձման ՀՀ պետական բյուջե:

4. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԺԱՄԿԵՏԸ

4.1. Սույն պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում կողմերի ստորագրման պահից, տարածվում է 2024 թվականի հունվարի 1-ից ծագած իրավահարաբերությունների վրա և գործում է մինչև կողմերի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջ ծավալով կատարումը:

5. ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

5.1. Սույն պայմանագրի 1-ին կետում նշված և կատարված միջոցառումների մասով կազմակերպությունը, ոչ ուշ, քան յուրաքանչյուր եռամսյակին հաջորդող ամսվա 10-ը, պետական մարմնին է ներկայացնում ոչ ֆինանսական ցուցանիշների կատարման վերաբերյալ հաշվետվություն՝ համաձայն Հավելված N 4-ի:

6. ԿՈՂՄԵՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

6.1. Սույն պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունները կողմերը պարտավոր են կատարել պատշաճ և սահմանված ժամկետներում: Դրանք ոչ պատշաճ կամ ժամկետանց կատարելու, չկատարելու կամ կատարելուց խուսափելու դեպքում, ինչպես նաև իրենց գործողություններով կամ անգործությամբ սույն պայմանագրի

կատարման համար խոչընդոտներ ստեղծելու, մյուս կողմին վնաս պատճառելու կամ կանխատեսվող եկամուտներից զրկելու համար կողմերից յուրաքանչյուրը կրում է պատասխանատվություն մյուս կողմին պատճառած վնասների և բաց թողնված օգուտների լրիվ ծավալով՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

6.2. Սույն պայմանագիրը կարող է վաղաժամկետ լուծվել կողմերից որևէ մեկի նախաձեռնությամբ՝ մյուս կողմի՝ սույն պայմանագրի պայմանները խախտելու դեպքում: Այդ ժամանակ նախաձեռնող կողմը պետք է ստանա վնասների և բաց թողնված (չստացված) եկամուտների լրիվ չափով փոխհատուցում:

6.3. Սույն պայմանագիրը վաղաժամկետ դադարեցնելը կամ լուծելը կողմերից որևէ մեկի համար այն կատարել շարունակելը աննպատակահարմար լինելու դեպքում կամ այլ պատճառաբանությամբ չի թույլատրվում: Նման դեպքում մյուս կողմն իրավունք ունի կամ ստանալ սույն պայմանագրի 6.1-ին կետով նախատեսված լրիվ փոխհատուցումը, կամ պահանջել սույն պայմանագրի հարկադիր կատարումը:

6.4. Սույն պայմանագրի 1.1-ին կետով նախատեսված պարտավորությունների ոչ պատշաճ կատարման դեպքում, ինչպես նաև սահմանված ժամկետները կազմակերպության կողմից չպահպանելու դեպքում վերջինս պետական մարմնին վճարում է տուգանք՝ ոչ պատշաճ կատարված պարտավորության համար նախատեսված գումարի 0.5 (զրո ամբողջ հինգ տասնորդական) տոկոսի չափով, իսկ սահմանված ժամկետները խախտելու դեպքում՝ ժամկետների խախտմամբ իրականացված պարտավորության համար նախատեսված գումարի 0.5 (զրո ամբողջ հինգ տասնորդական) տոկոսի չափով՝ ուշացված յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա համար:

6.5. Սույն պայմանագրով նախատեսված հաշվետվությունների ներկայացման համար սահմանված ժամկետները չպահպանելու դեպքում կազմակերպությունը պետական մարմնին վճարում է տույժ՝ սույն պայմանագրի գնի 0.05 (զրո ամբողջ հինգ հարյուրերորդական) տոկոսի չափով՝ ուշացված յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա համար: Ընդ որում, սույն կետով սահմանված տույժերը վերաբերում են պետական մարմնին ներկայացվող ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ՝ բովանդակային հաշվետվություններից յուրաքանչյուրին:

6.6. Սույն պայմանագրով կազմակերպության կողմից ստանձնված պարտավորությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու հիմքով սույն պայմանագիրը միակողմանի լուծելու մասին ծանուցումը պետական մարմինը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում՝ նշելով հրապարակման ամսաթիվը: Կազմակերպությունը համարվում է սույն պայմանագիրը միակողմանի լուծելու մասին պատշաճ ծանուցված՝ ծանուցումը կայքում հրապարակվելուն հաջորդող օրվանից: Սույն պայմանագիրը միակողմանի լուծելու մասին ծանուցումը կայքում հրապարակվելու օրը ուղարկվում է նաև կազմակերպության էլեկտրոնային փոստին:

6.7. Սույն պայմանագրի կնքումից հետո 3-օրյա ժամկետում կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, կազմակերպության կողմից դրամաշնորհ ստանալու համար ներկայացված ծրագիրը հրապարակվում են պետական մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքէջում:

6.8. Կազմակերպությունը սույն պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում պետական մարմինն ներկայացնում է միջոցառումների կատարման վերաբերյալ հաշվետվություն, որը պետական մարմնի կողմից ընդունվելուց հետո 3-օրյա ժամկետում հրապարակվում է պետական մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքէջում՝ բացառությամբ անձի եկամուտներին վերաբերող դրամաշնորհային պայմանագրերի:

7. ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԸ

7.1. Պետական մարմինը միջոցառումների իրականացման արդյունքների համապատասխանության գնահատման նպատակով իրականացնում է մոնիթորինգ:

7.2. Մոնիթորինգն իրականացվում է պետական մարմնի և (կամ) նրա կողմից լիազորված անձի կողմից:

7.3. Մոնիթորինգի իրականացման ընթացքում բացահայտված թերացումների ու բացթողումների շտկման նպատակով կազմակերպությանը տրվում են ցուցումներ, և կատարվում են առաջարկություններ:

7.4. Պետական մարմինը ցանկացած ժամանակ կարող է միջոցառումների շրջանակներում իրականացնել մոնիթորինգ՝ ուսումնասիրելով միջոցառումներին առնչվող ցանկացած փաստաթղթեր և նյութեր:

7.5. Մոնիթորինգի իրականացման ընթացքում կազմակերպությունից կարող են պահանջվել գրավոր ու բանավոր պարզաբանումներ և բացատրություններ:

8. ԱՆՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼԻ ՈՒԺԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՖՈՐՍ-ՄԱԺՈՐ)

8.1. Սույն պայմանագրով նախատեսված պարտավորություններն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն չկատարելու համար կողմերն ազատվում են պատասխանատվությունից, եթե դա եղել է անհաղթահարելի ուժի ազդեցության հետևանքով, որը ծագել է սույն պայմանագիրը կնքելուց հետո, և որը կողմերը չէին կարող կանխատեսել կամ կանխարգելել: Այդպիսի իրավիճակներն են երկրաշարժը, ջրհեղեղը, հրդեհը, պատերազմը, ռազմական և արտակարգ դրության հայտարարումը, քաղաքական հուզումները, գործադուլները, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքի դադարեցումը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում սույն պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարումը: Եթե անհաղթահարելի ուժի ազդեցությունը շարունակվում է 3 ամսվանից ավելի, ապա կողմերից յուրաքանչյուրն իրավունք ունի լուծելու սույն պայմանագիրը՝ դրա մասին նախապես տեղյակ պահելով մյուս կողմին:

9. ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

9.1. Սույն պայմանագրում կատարվող փոփոխությունները կամ լրացումներն իրավաբանական ուժ ունեն, եթե կազմված են գրավոր և ստորագրված են կողմերի կողմից:

9.2. Սույն պայմանագիրը կնքվում է սույն պայմանագրի կողմերի թվին համապատասխան թվով օրինակով, որոնք ունեն հավասարազոր իրավաբանական ուժ: Յուրաքանչյուր կողմին տրվում է պայմանագրի մեկ օրինակ:

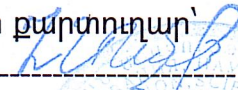
9.3. Սույն պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների չկատարման հետ կապված, ինչպես նաև սույն պայմանագրով չնախատեսված հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

10. ԿՈՂՄԵՐԻ ՀԱՑՅԵՆԵՐԸ, ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՎԱՎԵՐԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ՝

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի
և սպորտի նախարարություն
Հասցե՝ ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 3,
Կառավարական 2-րդ շենք
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900011032654
ՀՎՀՀ՝ 02698732

Գլխավոր քարտուղար՝

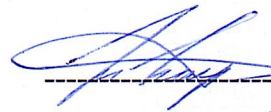

----- Հ. Հակոբյան
Կ.Տ.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ՝

«Պատմամշակութային ժառանգության
գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ
ք. Երևան, Փ. Բուզանդի փ. թիվ 1/3
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900018001785
ՀՎՀՀ 02511444
Հեռ.՝ 010 52-66-18

Տնօրեն՝

----- Խ. Հարությունյան
Կ.Տ.

2024 թվականին «Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կանխատեսվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշները

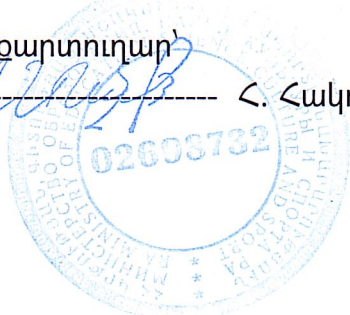
Ցուցանիշներ	Տարի
Նախագծված և թողարկված հուշարձանների պահպանական գոտիներ, քանակ	170
Դասակարգված և ցուցակագրված հուշարձաններ, քանակ	70
Հաշվառվող, լրամշակվող և վկայագրվող հուշարձաններ, քանակը	90
Հայկական պատմամշակութային ժառանգության գիտատեղեկատու շտեմարանում թվայնացված վավերագրեր, քանակ	390
Վտանգված և վերականգնվող պատմամշակութային անշարժ հուշարձանների պեղումներ, թիվ	5
«Հուշարձան» տարեգրքի հրատարակումներ, թիվ	2
Եկամուտներ, այդ թվում	102 705.2
- տրամադրվող դրամաշնորհը	100 705.2
- մշակութային ծառայությունների մատուցումից	2 000.0
Ծախսեր	102 705.2

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ՝

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի
և սպորտի նախարարություն
Հասցե՝ ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 3,
Կառավարական 2-րդ շենք
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900011032654
ՀՎՀՀ՝ 02698732

Գլխավոր քարտուղար՝

Վ. Հակոբյան
Կ.Տ.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ՝

«Պատմամշակութային ժառանգության
գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ
ք. Երևան, Փ. Բուզանդի փ. թիվ 1/3
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900018001785
ՀՎՀՀ՝ 02511444
Հեռ.՝ 010 52-66-18

Տնօրեն՝

Խ. Հարությունյան
Կ.Տ.

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏՈՐՄԱՆ ԺԱՄՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

Կազմակերպության անվանումը՝ «Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ

Բյուջետային ծախսերի գործառնական դասակարգման՝

Տրագիր 1075 Միջոցառում 11001 Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական աշխատանքներ

Նախատեսվում է ֆինանսավորել Հայաստանի Հանրապետության 2024 թվականի պետական բյուջեից, այդ թվում ըստ ամիսների /անդրակակ/

Զեռք բերվող ապրանքի, աշխատանքի, ծառայության անվանումը	Բյուջետային ծախսերի տնտ. դասակարգման հորիզոնը	I եռամսյակ			I կիսամյակ			9 ամիս			տարի			ԸՆԴԱՄԵՆԸ
		հունվար	փետրվար	մարտ	ապրիլ	մայիս	հունիս	հուլիս	օգոստոս	սեպտեմբեր	հոկտեմբեր	նոյեմբեր	դեկտեմբեր	
1 Ընթացիկ դրամաշնորհների պետական և հանայքային ոչ առևտրային	2 4637	3 0,0	4 10070,5	5 20141,0	6 28533,1	7 36925,2	8 45317,3	9 53709,4	10 62101,5	11 70493,6	12 80564,1	13 90634,7	14 100705,2	15 100705,2
Ընդամենը		0,0	10070,5	20141,0	28533,1	36925,2	45317,3	53709,4	62101,5	70493,6	80564,1	90634,7	100705,2	100705,2

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ՝

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն

Ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 3 Կառավարական տուն

ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն

ՀՀ 900011032654

ՀՎՀՀ 02698732

Գլխավոր քարտուղար՝

Կ.Տ. Հակոբյան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ՝

«Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ

Ք. Երևան, Փ. Բուզանդի փ. թիվ 1/3

ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն

ՀՀ 900018001785

ՀՎՀՀ 02511444

Հեռ.՝ 010 52-66-18

Տնօրեն
 Կ.Տ. Հարությունյան

Ա Ռ Ա Ջ Ա Դ Ր Ա Ն Ք**2024 թ. ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին՝****«Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին տրամադրված դրամաշնորհով կատարվելիք աշխատանքների****Մաս I. Հուշարձանների պետական հաշվառում /հաշվառվող, լրամշակվող և վկայագրվող հուշարձաններ/ - 90 հուշարձան.**

Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N 438 որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջները, ինչպես նաև ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն (այսուհետ՝ նախարարություն) չհայտնաբերված հուշարձանների վերաբերյալ ներկայացված տեղեկատվությունը՝ դրանց պահպանության վիճակի կամ կարգավիճակի փոփոխությունների տվյալները արդիականացնելու, ճշտելու և լրամշակելու նպատակով՝ անհրաժեշտ է.

1. Կատարել ուսումնասիրություն երթուղային գիտարշավների միջոցով.

Հուշարձանների պահպանության վիճակի վերաբերյալ տեղեկատվության ուսումնասիրում, գիտական արշավախմբերի կազմակերպում և ՀՀ համայնքների տարածքներում բնապայման տեղազննության կատարում, հայտնաբերում, նախկինում կազմված արխիվային և գիտական հրատարակություններում առկա տվյալների հետ համեմատություն և դրանց պահպանության վիճակի փոփոխությունների գրանցում, ճշտում, փաստագրում.

2. Վկայագրերի և վավերագրական փաստաթղթերի կազմում և լրամշակում.

2024 թվականին, ըստ 1-ին կետի արդյունքների և առկա արխիվային փաստաթղթերի վերլուծության՝ հուշարձանների վկայագրերի տվյալների ճշգրտում և լրամշակում, այդ թվում՝ ՀՀ տարածքում հայտնաբերված պատմամշակութային արժեք ներկայացնող, նոր օբյեկտների վկայագրերի կազմման աշխատանքներ.

- թվով 90 վկայագրի կազմման, տվյալների ճշտման և լրամշակման աշխատանքներ, Աշխատանքներն իրականացնելու համար առաջնորդվել հետևյալ պահանջներով.

1) հուշարձանների վկայագրերի տվյալների ճշգրտման և լրամշակման, ինչպես նաև պատմամշակութային արժեք ներկայացնող նոր հայտնաբերված օբյեկտների վկայագրերի կազմման աշխատանքները կատարել Կարգի դրույթներին համապատասխան:

2) աշխատանքների նախնական փուլում ծանոթանալ առկա վկայագրերին (առավել վաղեմության սկզբունքով), փաստագրական նյութերին (գլխավոր հատակագծեր, հատակագծեր, չափագրություններ, գծանկարներ, լուսանկարներ և այլն), նոր հրատարակված մասնագիտական գրականությանը, գիտական շրջանառության մեջ գտնվող նյութերին, դրանցից քաղել անհրաժեշտ տվյալներ և օգտագործել աշխատանքում:

3) տեղում ուսումնասիրել հուշարձանները, գրանցել վկայագրմանը հաջորդող ժամանակահատվածում հուշարձանի կրած փոփոխությունները և փաստագրել դրանք:

4) տեղում կատարված ուսումնասիրությամբ ճշտել նոր հայտնաբերված օբյեկտի պատմամշակութային արժեքը, զբաղեցրած տարածքը և գրառել նկարագրական, տեղագրական, բնութագրական տվյալները, լուսանկարել, կատարել սխեմատիկ չափագրություններ, վկայականին կից վավերագրական նյութում նշել հուշարձանի զբաղեցրած ու իր հետ պատմականորեն և գործնական առումով կապված տարածքը և դրանց իրադրության վիճակը նշել WGS-84 կոորդինատային համակարգով 1:10000 մասշտաբի տեղահանույթի վրա:

5) կամերալ աշխատանքների ընթացքում լրամշակել դաշտային աշխատանքների, նոր հայտնաբերումների, հետազոտությունների նյութերը: Նախկինում կազմված վկայագրերում նյութերի լրամշակման հիման վրա կազմել առանձին ներդիրներ՝ նշելով դրանում բերված տվյալների աղբյուրները, հեղինակը, ժամանակը, լուսանկարները և սխեմատիկ չափագրությունները:

6) նոր հայտնաբերված օբյեկտների պետական հաշվառման փաստաթղթերը նախարարության փորձագիտական հանձնաժողովում քննարկման համար դրանց հետ միաժամանակ ներկայացնել հիմնավորված առաջարկություն՝ օբյեկտի պատմամշակութային արժեք ներկայացնելու, նորահայտ հուշարձանի կարգավիճակ տալու և դրա նշանակության վերաբերյալ:

7) դաշտային ուսումնասիրությունների հիման վրա կազմված կամ լրամշակված վկայագրերը և դրանց վավերագրական նյութերով բոլոր փաստաթղթերը և ներդիրները էլեկտրոնային 1 (մեկ) օրինակով ներկայացնել լիազոր մարմին (կցելով ուղեկցող գրությանը)՝ ծառայողական նպատակներով օգտագործման նպատակով:

Միաժամանակ, անհրաժեշտ է ուսումնասիրությունների ժամանակ՝ տվյալների ճշտման արդյունքում հայտնաբերված կամ պետական ցուցակներում ընգրկված, սակայն իրականում գոյություն չունեցող հուշարձանների վերաբերյալ նախարարություն ներկայացնել տեղեկատվություն՝ կցելով փաստագրական նյութերը:

3. Սույն մասի 2-րդ կետով կազմված, լրամշակված վկայագրերի կամ հստակեցված փոփոխված տվյալներին համապատասխան՝ պետական ցուցակին համապատասխան ձևաչափով, ցուցակների կազմում (լրամշակում) ըստ վարչատարածքային միավորների և ներկայացում նախարարություն՝ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակներում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ առաջարկությամբ:

Մաս II. Հուշարձանների դասակարգում և ցուցակագրում - 70 հուշարձան.

1. Պետական հաշվառման աշխատանքների իրականացման շրջանակում հայտնաբերված պատմամշակութային արժեք ներկայացնող օբյեկտների դասակարգում ըստ տեսակի, բնույթի նշանակության և վարչատարածքային միավորների և ցուցակագրում:

2. Ցուցակների թղթային և էլեկտրոնային 1 (մեկ) տարբերակի ներկայացում նախարարություն:

Մաս III. Հայկական պատմամշակութային ժառանգության գիտատեղեկատու շտեմարանում վավերագրերի թվայնացում (390 հուշարձան).

Շտեմարանում վավերագրերի թվայնացման համար անհրաժեշտ է.

1. Պետական ցուցակներին համապատասխան յուրաքանչյուր հուշարձանի համար շտեմարանի թղթապանակների ստեղծում՝ ներառելով հուշարձանի տվյալներ:

2. Թղթապանակներում հուշարձանի տվյալների դասակարգում՝

- 1) հուշարձանի տեսակի, բնույթի, նշանակության,
- 2) հուշարձանի պահպանության և օգտագործման ներկա վիճակի,
- 3) վկայագրի,
- 4) գրականությունը, արխիվային աղբյուրները, նկարագիրը,
- 5) վավերագրերի (հանույթներ, չափագրություններ, լուսանկարներ, այդ թվում՝ արխիվային և գիտական հրատարակություններում առկա նյութեր),
- 6) պահպանական գոտիներ և պայմանակարգեր:

3. Սույն մասի 1-ին և 2-րդ կետերի տվյալների ներմուծում համակարգիչ, մշակում, խմբագրում և սրբագրում:

4. 2024 թ. ընթացքում կազմված գիտատեղեկատու շտեմարանի թվայնացված թղթապանակների (վավերագրերի) ցուցակը հանձնել լիազոր մարմնին:

Մաս IV. Հուշարձանների պահպանական գոտիների նախագծում (այդ թվում՝ լրամշակում) և թողարկում (170 հուշարձան).

1. իրականացնել պահպանական գոտիների համակարգի նախագծում և դրանց օգտագործման պայմանակարգերի կազմում (այդ թվում՝ լրամշակում).

1) թվով 150 հուշարձանի պահպանական գոտիների նախագծերի կազմում և թողարկում՝ համաձայն Հավելվածի.

2) թվով 20 հուշարձանի պահպանական գոտիների նախագծերի կազմումը նախատեսվում է հուշարձանների պատմական միջավայրի վտանգման հրատապ անհրաժեշտության դեպքերում, որոնց տվյալները կտրամադրվեն ընթացիկ տարում,

2. 1-ին կետում նշված աշխատանքների իրականացման համար առաջադրվող պահանջները.

1) աշխատանքների նախնական փուլում ծանոթանալ ցանկում ընդգրկված հուշարձանների վկայագրերի և կից քարտեզագրական նյութերի հետ՝ պարզելով դրանց բնույթին վերաբերող տվյալները, լուսանկարները, չափագրությունները, առկա տեղահանույթները 1:500-ից մինչև 1:25000 մասշտաբով, դրանց բացակայության ժամանակ՝ օգտվել այլ արխիվներից և ֆոնդերից, դուրս գրել պահպանական միավոր հուշարձանի մեջ մտնող բոլոր հուշարձանների մասին եղած տեղեկությունը՝ այն առումով, որ դաշտային և կամերալ աշխատանքների ընթացքում ճշտգրվեն, լրացվեն անորոշություններն ու բացթողումները,

2) առկա հանույթի վրա նշել հուշարձանի տարածքը (հուշարձանի անմիջական ազդեցության հողատարածք) և առանձին պահպանական միավորի մեջ մտնող բոլոր հուշարձանների (բացի փոքր ձևերից) զբաղեցրած տարածքները՝ WGS-84 համակարգով թվայնացնել դրանց տարածքի և պահպանական գոտիների սահմանագծերի բեկյալների գագաթները (անկյունները): Հուշարձանի տարածքում նշել դրա տեղադիրքը (ըստ կառույցի կամ կոթողի) տարածքի սահմանների նկատմամբ: Սահմանագծերը նշել՝

ա) հուշարձանի զբաղեցրած տարածքը՝ հոծ գծով,

բ) հուշարձանի պահպանության գոտին՝ հուշարձանի պատմական միջավայրի անմիջական ազդեցության և հնարավոր հնագիտական շերտերի որոշակի պահպանության պայմանակարգով (ռեժիմ) կանոնակարգվող տարածքը, հոծ գծիկներով,

գ) կառուցապատման կարգավորման գոտին՝ հուշարձանի պատմական միջավայրի առկա կառուցապատման սկզբունքների և քաղաքաշինական կերպարի պահպանման, ներդաշնակ զարգացման և բարենպաստ տեսողական ընկալման պայմանակարգով (ռեժիմ) կանոնակարգվող տարածքը՝ կետ գծիկներով (ըստ անհրաժեշտության),

դ) լանդշաֆտի պահպանման գոտին՝ հուշարձանի պատմական միջավայրի բնական կամ պատմականորեն ձևավորված ռելիեֆի, ջրային մակերեսների և բուսականության պահպանության ռեժիմի պահպանության ապահովման նպատակով սահմանված տարածքը՝ կետերով (ըստ անհրաժեշտության):

3) հուշարձանների պահպանական գոտիների սահմանների կազմման ժամանակ առաջնորդվել դրանցից յուրաքանչյուրով կարգավորման ենթակա անհրաժեշտություններով և պատմական միջավայրի անխաթարությունն ապահովելու պահանջով: Նախատեսվող գոտիների սահմանները նախագծելիս հաշվի առնել դրանց օգտագործման պայմանակարգերով կարգավորվող դրույթները (նշելով

պայմանակարգում): Յուրաքանչյուր գոտու պայմանակարգ պետք է նախատեսի հնարավոր թույլատրելի և անթույլատրելի (սահմանափակող) օգտագործման և/կամ կառուցապատման պայմաններ (դրույթներ):

4) եթե առկա են այնպիսի հուշարձաններ, որոնց գոտիները, ըստ տեղադրության, հնարավոր է կազմել ընդհանուր մեկ պահպանական միավորի մեջ, ապա անհրաժեշտ է պահպանական գոտու համակարգում գտնվող հուշարձանների զբաղեցրած տարածքները ևս նշել հոծ գծերով՝ իրենց համապատասխան անվանումներով:

5) պահպանական գոտիների **նկարագրական-բնութարական տեղեկանքում** առավել ընդարձակ ներկայացնել պահպանական գոտիների, դրանց սահմանների նկարագիրը և **դրանց ընտրության հիմնավորումները:**

3. Կամերալ աշխատանքներ.

1) Դաշտային աշխատանքների արդյունքները մշակել համաձայն Կարգի՝ ապահովելով համակարգչային թողարկման համար անհրաժեշտ առավելագույն պայմանները:

2) Այդ նպատակով համադրել գեոդեզիական հանույթների առկա տվյալները և նախարարության կողմից ՀՀ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեից ձեռք բերված PDF ձևաչափով, WGS-84 համակարգով կազմված (PDF ձևաչափով) քարտեզագրական նյութերը՝ թվայնացված տվյալներն արտահայտելով հանույթների վրա:

3) Ուսումնասիրության արդյունքները մշակել և ներառել համակարգիչ՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի թիվ 438 որոշմամբ հաստատված Կարգի N 3 ձևի՝ նախատեսելով պահպանական գոտիների նախագծի յուրաքանչյուր առանձին գոտու պայմանակարգը՝ տեքստային առանձին ձևակերպմամբ: Հուշարձանի զբաղեցրած տարածքի շուրջը սահմանվող պահպանական գոտիների նախագծում նշել հուշարձանի համառոտ բնութագիրը, հուշարձանի զբաղեցրած տարածքը, պահպանական գոտիների սահմանները, դրանց որոշման հենակետերը, մոտենալու ուղիները: Թողարկված նախագծի վրա հուշարձանի պահպանական միավորի անվան հետ (փակագծում) նշել նաև հուշարձանի պետական ցուցիչի համարը՝ հստակեցնելու համար հուշարձանի առկայությունը պետական ցուցակում:

4. Պահպանական գոտիների նախագծերի թողարկումը.

1) թողարկել 6 թղթային և 1 էլեկտրոնային օրինակով,

2) թողարկված նախագծերի 1-ական թղթային և էլեկտրոնային օրինակները (գոտու հատակագիծը՝ DWG ձևաչափով)՝ ուղեկցող գրությամբ ներկայացնել նախարարություն, որոնց վերաբերյալ դրական եզրակացություն ստանալուց հետո՝ մնացյալ 5-ական օրինակը ներկայացնել պետական լիազոր մարմնին, իսկ բացասական եզրակացության դեպքում՝ ուղղել անճշտությունները և լրամշակված նախագիծը կրկին ներկայացնել նախարարություն:

5. Հուշարձանների պահպանական գոտիների նախագծերի թողարկումները նախարարություն ներկայացնել մինչև 2025 թ. հունվարի 20-ը:

6. Տեղական ինքնակառավարման կամ պետական կառավարման տարածքային մարմիններից ստացված դիտողությունների և առաջարկությունների դեպքում դիտարկել գոտիների նախագծերի լրամշակման անհրաժեշտությունը, հակառակ դեպքում՝ նախնական նախագծերը համապատասխան հիմնավորումներով կրկին ներկայացնել նախարարություն, համաձայնեցման գործընթացն ապահովելու համար:

Մաս IV. «Հուշարձան» տարեգրքի «ԻԱ» և «ԻԲ» հատորների հրատարակում.

2024 թ. իրականացնել «Հուշարձան» տարեգրքի «ԻԱ» և «ԻԲ» հատորների հրատարակման աշխատանքները: Դրա բովանդակությունը և գրքի կառուցվածքը ներկայացնել նախարարության հաստատմանը: Տարեգրքի ծավալը նախատեսել 20 մամուլի չափով, առնվազն 300-ական տպաքանակով:

1. «Հուշարձան» տարեգրքի բովանդակությունը կարող է ներառել հուշարձանների պահպանության բնագավառի հետևյալ թեմատիկան.

1) Նորահայտ հուշարձաններ,

2) Հուշարձանների պահպանություն,

ա) հուշարձանների պահպանության և օգտագործման բնագավառի իրավական դաշտը,

բ) հուշարձանների պահպանության խնդիրներ,

գ) հուշարձանների պահպանության ժամանակակից մեթոդներ:

3) Հուշարձանների վերաբերյալ ուսումնասիրություններ.

ա) պատմական ուսումնասիրություններ,

բ) հուշարձանների պատմաճարտարապետական և հնագիտական ուսումնասիրությունների վերաբերյալ տեղեկություններ,

գ) հնագիտական հուշարձանների հետախուզում, պեղումներ և դրանց արդյունքներ,

դ) հուշարձաններին վերաբերող նոր ուսումնասիրությունների հրատարակություններ:

4) Հուշարձանների ամրակայում, նորոգում և վերականգնում.

ա) հուշարձանների վերականգնողական աշխատանքների մեթոդներ, մասնագիտական տեղեկատվություն,

բ) շինարվեստի և ճարտարապետական մտքի զարգացման վերլուծություն,

գ) հուշարձանների վերականգնողական և վերակառուցման շերտագրություն,

դ) շինարվեստի կիրառման և ճարտարապետական մտքի զարգացում:

5) Հուշարձանների ուսումնասիրության և դրանց պահպանության բնագավառի երախտավորներ:

6) Այլ թեմատիկ նյութեր:

2. «Հուշարձան» տարեգրքի կազմումը և հրատարակումն իր մեջ ներառում է.

1) տեքստերի և հեղինակների ցուցակի կազմում,

- 2) հողվածների շարադրում և խմբագրում,
- 3) լուսանկարների, գրչանկարների, գծագրերի և աղյուսակների կազմում,
- 4) հողվածների անոտացիաների կազմում և թարգմանում անգլերեն և ռուսերեն լեզուներով,
- 5) լուսանկարների, քարտեզների և աղյուսակների ներմուծում համակարգիչ և մշակում,
- 6) տեքստերի ներմուծում համակարգիչ և սրբագրում,
- 7) գիտատեղեկատու ապարատի կազմում՝ անձնանունների, տեղանունների և հուշարձանների ցանկերի կազմում,
- 8) «Հուշարձան» տարեգրքի մակետավորում,
- 9) տպագրում:

Մաս V. Վտանգված և վերականգնվող հուշարձանների տարածքներում հնագիտական պեղումներ.

1. Կատարել հնագիտական ուսումնասիրություններ հինգ հուշարձանի տարածքներում – (պեղման ենթակա հուշարձանների ցուցակը կներկայացվի ընթացիկ տարում).

Հուշարձանների պեղումները կատարել ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի N 438 «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» որոշմամբ հաստատված կարգի IV գլխի պահանջներին համապատասխան:

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ՝

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն
 Հասցե՝ ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 3,
 Կառավարական 2-րդ շենք
 ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
 Հ/Հ 900011032654
 ՀՎՀՀ՝ 02698732

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ՝

«Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ
 ք. Երևան, Փ. Բուզանդի փ. թիվ 1/3
 ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
 Հ/Հ 900018001785
 ՀՎՀՀ 02511444
 Հեռ.՝ 010 52-66-18

Գլխավոր քարտուղար՝

Տնօրեն՝

Հ. Հակոբյան
 Կ.Տ.

(Handwritten signature)

Խ. Հարությունյան
 Կ.Տ.

Ց ՈՒ Ց Ա Կ

Առավել բարձրարժեք, վտանգված և հրատապ կազմման կարիք ունեցող, վերականգնվող, քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման հետ կապված, կառուցապատման գոտիներում գտնվող պատմամշակութային հուշարձանների պահպանական գոտիների կազմման և թողարկման

1. ԵՐԵՎԱՆ քաղաք

1.5. ԷՐԵՐՈՒՆԻ վարչական շրջան

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	6.1			Քաղաքային պանթեոն - 1		Կենտրոնական գերեզմանատուն	<	
	6.2			Քաղաքային պանթեոն - 2		Կենտրոնական գերեզմանատուն	<	
				Քաղաքային պանթեոն - 3		Կենտրոնական գերեզմանատուն	<	

2. ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ մարզ

2.57. ԿԱԹՆԱՂԲՅՈՒՐ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-2 հզմ - մթ 1 դ.	գյուղից 0,5 կմ հվ-աե, Իրինդ տանող ճանապարհի աջ կողմում	<	
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 3-2 հզմ	գյուղի հս-աե և հվ-աե մասերում, Իրինդ տանող ճանապարհի երկու կողմերում	<	նաև՝ ավազահանքերից ձգվում է մինչև Երևան-Գյումրի մայրուղին.
5.				ԵԿԵՂԵՅԻ	7 դ.	գյուղի մեջ	<	հիմնապատեր.

2.62. ՀԱԿԿՈ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	8-12 դդ.	1 կմ ամ	S	տեղադրությունը՝ գյուղի դպրոցի նկատմամբ

1.1			Գերեզմանոց	8-12 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ մասում
2.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	ուշ մջնդ.	գյուղից 2,5 կմ հս-ամ	S	
3.			ԴԱՄԲԱՐԱՆՆԵՐ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-ամ	<	տեղադրությունը՝ գյուղի դպրոցի նկատմամբ

2.85. ՈՍԿԵԹԱՍ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1, 3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ , ՎԻՇԱՊԱՔԱՐ	մթա 2-1 հզմ	գյուղից 1 կմ հս-ամ, Ոսկեթաս-Գառնահովիտ ճանապարհի ձախ կողմում	< <	

2.87. ՈՍԿԵՎԱԶ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐԱՅԻ ՀԱՄԱԼԻՐ «ԱԽԹԱՄԻՐ»	մթա 3 հազ., մթ 9-19 դդ.	գյուղից մոտ 2.5 կմ հվ	<	

5. ԼՈՒՌԻ ՄԱՐԶ

5.6 ՍՊԻՏԱԿ քաղաք

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԲԱԿԵՐ»	Ք.ա. 4-3 հազ., 15-16 դդ.	քաղաքի հվ մասում	<	«Գյոռներ» կոչվող վայրում
	5.1			Գերեզմանոց	15-16 դդ.		S	
6.				ԴԱՄԲԱՆԱԲԼՈՒՐ	Ք.ա. 3 հազ. 2 կես	Սպիտակ-Վանաձոր ճանապարհի ձախ եզրին	<	

5.7. ԱՏԵՓԱՆԱՎԱՆ քաղաք

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	Ք. ա. 2-1 հազ.	քաղաքից 1.5 կմ ամ, Աջաջուր տեղանքում	<	
9				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	միջնադար	քաղաքի ամ կողմում, Տաշիր գետի ձորում	<	

13				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք. ա. 2-1 հազ.	քաղաքից 1 կմ ամ, Արմանիս-Կաթնաղբյուր խճուղու մոտ	<	
15				ԵԿԵՂԵՑԻ	10-11 դդ.	քաղաքի ամ մասում	<	Առկա 2011 թ.
30	15.1			Գերեզմանոց	10-19 դդ.	Եկեղեցու շրջակայքում	<	
31				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆ	Ք. ա. 2-1 հազ.	քաղաքի հվ մասում, «Մայրի ծոր»-ում	<	
31				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆ	10-11 դդ.	քաղաքից հս-աե	<	Կիրճում

5.7.1 ԱՐՄԱՆԻՍ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				ԴԱՄԲԱՐԱՆ	Ք. ա. 2-1 հազ.	Արմանիս-Ստեփանավան ճանապարհից ձախ	<	

5.7 ՏԱՇԻՐ քաղաք

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա. 2 հազ. 1 կես		<	
7				ԵԿԵՂԵՑԻ	13-14 դդ.	Տաշիր բերդի աե կողմի ծորում, քաղաքից մոտ 1 կմ աե	<	ավերված
11				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆ		Տաշիր գետի ծորում	<	
12				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆ		Չորագետի ծորում	<	ամրացված

5.9 ԱԳԱՐԱԿ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԳՈՄԵՐ»	18-19 դդ.	գյուղից 3 կմ հս-աե, Սպիտակ ջուր գետակի ափին	<	
	4.1			Գերեզմանոց	12-13 դդ.		<	
	4.2			Մատուռ	12-13 դդ.		<	
7				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դդ.	գյուղում	S	կանգուն

8	7.1		Գերեզմանոց ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	12-17 դդ. 5-6 դդ.	Եկեղեցու շրջակայքում	<	կանգուն
9			ԵԿԵՂԵՑԻ «ՃԳՆԱՎՈՐ»	12-13 դդ.	գյուղից աե, ջրամբարից քիչ վեր, ժայռի մեջ		որպես ծածկ ծառայում է բնական ժայռը
10			ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ՍԻՈՆ (ԿԵՆԴԱԳԵՂ)	1202 թ.	գյուղի հվ	<	ծորի մեջ, կիսավեր

5.28. ԳԵՂԱՍԱՐ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				ԲՆԱԿԱՎԱՅՐ (ՎԻՄԱՓՈՐ)	12-17 դդ.	Սպիտակ-Գյումրի խճուղու 10-րդ կմ-ի վրա, Փամբակ գետի ծախ ափին	<	
	1.			Եկեղեցի	12-13 դդ.	բնակավայրի կենտրոնում	<	վիմափոր
	1.2			Տապանատուն	12-13 դդ.		<	
	1.3			Քարավանատուն	12-13 դդ.	բնակավայրի աե ծայրամասում	<	վիմափոր

5.29 ԳՅՈՒԼԱԳԱՐԱԿ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-14 դդ.	գյուղի աե եզրին	<	
8				ԵԿԵՂԵՑԻ	7 դ.	գյուղի հվ-ամ կողմում	<	
10				ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ԳԵՎՈՐԳ	4-5 դդ.	գյուղի ամ կողմում	<	
	10			Գերեզմանոց	13-19 դդ.	Եկեղեցու շուրջ	<	

5.30. ԳՈԳԱՐԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	միջնադ. ար	«Սանգյառ» ամրոցի տակ, տուֆե ժայռերի մեջ	<	

5.45. ԼՈՐՈՒՏ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	Ք.ա. 3-2 հազ.	գյուղից 3 կմ անե, «Վարար աղբյուր» վայրում	<	կա 12-13 դդ. եկեղեցի
	2.1			Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 3-2 հազ.	գյուղից 3 կմ հվ	<	
6				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԿԾՎՈՒՏ»	13-14 դդ.	գյուղից 10 կմ հվ	<	
7				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՄՈՏՔՈՐ»	11-17 դդ.	գյուղից 7 կմ հվ-ամ	<	
8				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՅՐ (ԷՐ)»	12-17 դդ.	գյուղից 18 կմ հվ, Սարի բուլաղ գետակի աջ ափին	<	
	8.1			Գերեզմանոց	10-15 դդ.		<	
	8.2			Քարայր «Սոթա Վարդապետի էր»	Ք. ա. 13-9 դդ., 10-12 դդ.	«Ծակ քար» հանդամասում	<	

5.56 ԿՈՂԵՍ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-17 դդ.	գյուղից ամ, գյուղ տանող ճանապարհի ձախ կողմում	S	
3				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՏՈՒՏԿԱԴԴՈՒՌ»	միջնադար	գյուղից ամ	<	
				ԴԱՄԲԱՐԱՆ «ՏԱԴԵՈՐԴՈՒ»	միջնադար	գյուղի ամ ծայրին	<	

5.57 ԿՈՒՐԹԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
9				ԵԿԵՂԵՑԻ «ՃԳՆԱՎՈՐԻ ԱՅՐ»	11 դ.	գյուղի ան ծայրին, ձորում	<	ժայռափոր

5.62 ՀՈՐԱՐՁ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	7-19 դդ.	գյուղի ան եզրին	<	

2				ԵԿԵՂԵՑԻ	6 դ.	գյուղի մեջ	<	միանավ, վերականգ. 19 դ.
	2.1			Գերեզմանոց	15-16 դդ.	Եկեղեցուց աե	<	
3				ԿՈԹՈՂ	7 դ.	գյուղի մեջ	<	

5.67.1 ԳՈԳԱՎԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				ԱՄՐՈՑ	Ք. ա. 2-1 հազ. « 12- 17 դդ.		<	
5				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԲԱԲԱԽԱՆԼՈՒ»	14-18 դդ.	գյուղից 6-7 կմ հս	<	

5. 68. ՂՈՒՐՍԱԼ (Արջհովիտ) գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք. ա. 2- 1 հազ.	գյուղի հս մասում	<	

5.71. ՄԱՐՑ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-19 դդ.	գյուղի մեջ	<	
	6.1			Եկեղեցի «Մեծ Պապ»	վրկո.՝ 1825 թ.		<	

5. 75. ՄԵԾ ՊԱՌՆԻ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	1.1			Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 4-3 հազ.	բնակատեղիի շրջակայքում	<	
3				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա. 2-1 հազ.	գյուղի հվ-աե մասում, Եկեղեցուց աե	<	
6				ՄԱՏՈՒՌ	13-14 դդ.	գյուղի մեջ	<	

5.79 ՅԱՂԴԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	13-17 դդ.	գյուղից ամ, Ձորագետի վտակի ծախ ավին	<	Ավերված
15				ՄԱՏՈՒՌ «ԱՅՂՈՐՂՈՒ»	12-13 դդ.	Յաղղանի ձորում, Կողես տանող ճանապարհից ծախ	<	
17				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆ	Միջնադ.		<	

5. 87. ՇԻՐԱԿԱՄՈՒՏ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ԴՊՐՈՑԻ ԲԼՈՒՐ»	Ք.ա. 3-1 հազ.	գյուղի եզրին	<	
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա. 3-1 հազ.	գյուղի մեջ	<	
9.				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	7-17 դդ.	գյուղից 1.5 կմ աե	<	

5.90 ՊԱՂԱՂԲՅՈՒՐ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.				ԺԱՅՌԱՊԱՏԿԵՐՆԵՐ	Ք.ա. 5-1 հազ.	գյուղից 5 կմ հս-ամ, հայ-վրացական սահմանի մոտ	<	
3.				ՔԱՐԱՆՁԱՎ	Ք.ա. 5-1 հազ.	գյուղից 7 կմ հվ-ամ	<	ներսում բխում է աղբյուր
	3.1			Ժայռապատկերներ	Ք.ա. 5-1 հազ.	քարանձավի ներսում, պատերի վրա	<	հիմնականում կենդանիների փորագիծ պատկերներ են

5. 95. ԶՐԱՇԵՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	միջնադ. ար	գյուղից ամ, «Արփաղարասի» վայրում	<	

5. 98. ՍԱՐԱՄԵՋ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք. ա. 2-1 հազ.	գյուղից 2,5 կմ հս	<	
3.				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՅԱՐԱՆ		Սպիտակ տանող ճանապարհի աջ կողմում, «Դալլաք դաղ» վայրում		

5.101 ՍՎԵՐԴԼՈՎ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա.2-1 հազ.		<	

5.104 ՎԱՐԴԱԲԼՈՒՐ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4				ԵԿԵՂԵՑԻ	6-7 դդ.	գյուղից 3 կմ հս, Ձորագետի կիրճի եզրին	<	ավերված
	4.1			Գերեզմանոց	12-13 դդ.	եկեղեցու մոտ	<	
5				ԵԿԵՂԵՑԻ	5-6 դդ.	Ջգրաշենից 1 կմ հվ	<	ավերված
	5.1			Գերեզմանոց	12-13 դդ.	եկեղեցու շուրջ	<	
6				ԵԿԵՂԵՑԻ	10 դ.	Գետավան տանող խճուղու ձախ եզրին	<	
7				ԵԿԵՂԵՑԻ	12-13 դդ.	գյուղից 1.5 կմ հս, Ձորագետի աջ ափին	<	
9				ԵԿԵՂԵՑԻ «ՋԳՐԱՇԵՆ»	5-6 դդ.	գյուղից 3 կմ հս, Ձորագետի վտակի ափին	<	բարձրադիր հար-թակի վրա, ծածկը քանդված
	9.1			Գերեզմանոց	12-13 դդ.	եկեղեցու շուրջ	<	
15				ՄԱՏՈՒՌ ՍԲ. ՍԱՐԳԻՍ	12 դ.	գյուղից աե	<	արի թեք լանջին վերանորոգ. 1828 թ.
	15.1			Գերեզմանոց	12-18 դ.	մառուռի հվ-ամ մասում	<	
16.				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՅԱՐԱՆ	12-13 դդ.		<	

6. ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ

6.8 ԱԼԱՓԱՐՍ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	20 դ. սկիզբ	Սբ. Վարդան եկեղեցու մոտ	S	պատկանում է Խ. Ղազարյանին
5. (Լր.)				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	ուշ միջնադ.	գյուղի ամ մասում	S	
6.				ԳԼԽԱՏՈՒՆ	19 դ. վերջ	գյուղի մեջ	S	Վ. Գալստյանի տան մոտ
7.				ԳԼԽԱՏՈՒՆ	1908 թ.	գյուղի մեջ	S	Գ. Կարապետյանի տան մոտ

6.15 ԱՐԶԱԿԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-17 դդ.	գյուղի հս-ամ եզրին	S	
2. (Լր.)				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	միջնադ. ար	գյուղի հս-ամ մասում, «Աղվերան» վայրում, Նախարարների խորհրդի հանգստյան տան տարածքում	<	
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՎԱԶԱՆ»	19 դ. 1960-ական թթ.	գյուղից 4 կմ հվ-ատ	S	
6.				ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ «ԳՀՈՒԿԻ ՎԱՆՔ» (ԲՈԼՈՐԱՀԱՐ)	13-14 դդ.	գյուղից 3-4 կմ հս	<	
	6.1			Եկեղեցի	13-14 դդ.		<	
	6.2			Բնակելի և տնտեսական կառույցներ	միջնադ.		<	ավերված
	6.3			Գերեզմանոց	միջնադ.		S	

6.16. ԱՐԶՆԻ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ	7 դ.	գյուղի ամ եզրին	<	եռախորան
11.				ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ՄԱՐԻԱՄ ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1881	գյուղի ամ մասում	<	ասորական

6.19 ԲԶՆԻ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. (Լր.)				ԱՄՐՈՅ	5-16 դդ.	գյուղի առ մասում, քարաժայռի վրա, Հրազդան գետի աջ ափին	<	Պահպանված են րի, ապա Զաքարյանների նստավայրից մեկը
	1.1			Մեծ (Վերին) բերդ	10-16 դդ.	քարաժայռի գագաթի վրա	<	
		1.1.		Եկեղեցի Սբ. Խաչ	9-10 դդ.	ամրոցի կենտրոնական հատվածում	<	կենտրոնագմբե թ, խաչածն հատակագծով, պահպանվել են հիմնապատերը
		1.1.		Զրամբար	10 դ.	ամրոցի կենտրոնական հատվածում	<	պեղվել է 1977- 1981, 2003 թթ.
		1.1.		Պալատ	10 դ.		<	
	1.2			Ստորին (Փոքր) բերդ	10-16 դդ.	Մեծ բերդից առ		
		1.2.		Գաղտնուղի	10 դ.		<	
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	միջնադ.	գյուղի հվ եզրին	S	Խ. Մովսիսյանի տնամերձում
5. (Լր.)				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	9-16 դդ.	գյուղի հվ-առ եզրին, «Խաչի դոշ» վայրում	S	
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	թ. ա. 3- 1 հազ.	գյուղի հվ-առ մասում, «Խաչի դոշ» վայրում, Հրազդանի ձախափնյա սարահարթի վրա	<	1929 թ. հետախուզակա ն պեղումներ է կատարել ՀՀ հուշարձանների պահպ. կոմ. արշավախումբը
7. (Լր.)				ԵԿԵՂԵՑԻ	ուշ միջնադ.	գյուղից 2 կմ հս, «Սուննաթ» վայրում	S	պահպանվել են միայն հիմքերը
13. (Լր.)				ԵԿԵՂԵՑԻ ԾԱՂԿԱՎԱՆՔ	13-14 դդ.	գյուղի մեջ	<	վերականգ. 20 դ., Ս. Մինասյանի տնամերձում
	13.			Գերեզմանոց	Միջնադ.		S	
15. (Լր.)				ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ՍԱՐԳԻՍ	7 դ. վերականգն գնվել է 1648 և 1990 թթ.	Փոքր Բջնի գյուղի առ եզրին, ամրոցից 300 մ հս-առ, ժայռի գագաթի վրա	<	Հայաստանի միախորան ամենափոքր եկեղեցին է
	15.			Գերեզմանոց	9-16 դդ.	եկեղեցուց առ	<	
16. (Լր.)				ԽԱԶՔԱՐ	9-10 դդ.	գյուղի մեջ	<	Մ. Գրիգորյանի տնամերձում

48. (Լր.)			ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ (ՍԲ. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ)	12-13 դդ.	գյուղի մեջ		
ՆՀ. (Լր.)			ԱՄՐՈՑ, ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ, ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ, ,	մթա 2-1 հազ.	գյուղի հվ-աե եզրին, Հրազդանի ձախափնյա սարա- հարթի վրա (գործող գերեզմանոցի մոտ), 1615.5 և 16.36.5 գեո. կետերի շրջակայքում	<	

6.24 ԹԵՂԵՆԻՔ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. (Լր.)				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	13-17 դդ.	գյուղից 1.5 կմ հս-աե, Թեղենիք-Արզական ճանապարհի ձախ կողմում	S	«Ափոյի բաղեր» վայրում, երկու բլուրների վրա
3. (Լր.)				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԾԱՂԿԱՎԱՆՔ»	7-17 դդ.	գյուղից 2 կմ հս-ամ, Ծաղկունյաց լեռնաշղթայի հվ լանջին	S	
	3.1			Եկեղեցի Ծաղկավանք	7-8 դդ.		<	
	3.2			Մատուռ Ծաղկավանք	19 դ.		<	
	3.3			Գերեզմանոց	7-17 դդ.	գյուղատեղիի հս մասում	<	
	3.4			Օժանդակ կառույցներ	17-18 դդ.		S	

6.24 ԿԱՐԵՆԻՍ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. (Լր.)				ԱՄՐՈՑ	Ք. ա. 2 հազ.	գյուղի հվ կողմում	<	2017 թ.
2.				ԲԱՅՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ ԳՅՈՒՄՈՒՇ	հին քարի դար	գյուղի շրջակա վանակատի ելքերի մոտ	<	
	2.1			Բացօթյա կայան Գյումուշ - 1	հին քարի դար		<	
	2.2			Բացօթյա կայան Գյումուշ - 2	հին քարի դար		<	
	2.3			Բացօթյա կայան Գյումուշ - 3	հին քարի դար		<	

	2.4		Բացօթյա կայան Գյումուշ - 4	հին քարի դար		<	
3. (Լր.)			ԵԿԵՂԵՑԻ	4-5 դդ.	գյուղի ամ ծայրին	<	միանավ սրահ
4. (Լր.)			ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ԿԱՐԵՆԻՍ (ՄԱԹԵՎՈՍ ԵՎ ԱՆԴՐԵԱՍ ԱՌԱՔՅԱԼՆԵՐԻ ՎԱՆՔ)	6-7 դդ.	գյուղի մոտ, Գյումուշ ՀԷԿ-ից հս, Հրազդանի ձորում	<	
	4.1		Եկեղեցի	6-7 դդ.		<	
121		4.1	Դամբարան	6-7 դդ.	Եկեղեցու մեջ	<	ստորգետնյա, ըստ ավանդության այստեղ պահվել են առաքյալների մասունքները
	4.2		Գավիթ	17 դ.	կից է Եկեղեցուն ամ-ից	<	
	4.3		Գերեզմանոց	միջնադ.		S	

6.42. ՁՈՐԱՂԲՅՈՒՐ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7. 12.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ, ՄԱՏՈՒՌ ՍԲ ԽԱԶ		գյուղի մեջ	< S	
9.				ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ	10-13 դդ.	գյուղի մեջ, ձորին հարող թաղամասում	<	
				ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ՍԱՐԳԻՍ	12-13 դդ.	գյուղի հվ եզրին		

6.60 ՍՈԼԱԿ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. (Լր.)				ԱՄՐՈՅ «ԲԵՐԴԻ ԳԼՈՒԽ»	Մ. ա. 2 հազ.	գյուղի հս-ամ մասում	<	
	1.1			Դամբարաններ	Մ. ա. 2 հազ.	գյուղի տարածքում	<	նյութերը պահվում են ՀՊԹ-ում
9. (Լր.)				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔ	7-14 դդ.	գյուղից 3 կմ հս	<	
	9.1			Եկեղեցի Սբ. Աստվածածին	7 դ.		<	կառուցել է Հովհաննես Մայրավանեցին
	9.2			Բնակելի և տնտեսական կառույցներ	միջնադար		<	ավերված

9.3		Գերեզմանոց	7-14 դդ.	<	
-----	--	------------	----------	---	--

6.66 ՔԱՐԱՇԱՄԲ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. (Լր.)				ԱՄՐՈՑ	Ք. ա. 2-1 հազ.	գյուղից հս-աե	<	2015
	1.1			Դամբարանադաշտ	Ք. ա. 2-1 հազ.	գյուղից հս-աե	<	2011
	1.2			Եկեղեցի Սբ. Գևորգ	11-13 դդ.	ամրոցի տարածքում	<	ավերակ
2. (Լր.)				ԱՄՐՈՑ	Ք. ա. 2-1 հազ.	գյուղից 1.5 կմ հվ-ամ	<	
	2.1			Դամբարանադաշտ	Ք. ա. 2-1 հազ.	գյուղից 1.5 կմ հվ-ամ	<	
3. (Լր.)				ԱՄՐՈՑ	Ք. ա. 10-9 դդ.	Գետամեջից հվ-աե	<	
4. ն				ԲԱՅՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆ	քարի դար	գյուղից 1 կմ հվ, Հրազդան գետի ափին, ամրոցանիստ հրվանդանի տակ	<	
5. (Լր.)				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	18-19 դդ.	գյուղից 1.5-2 կմ հվ-աե	S	
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ	7 դ.	գյուղից հվ-աե	<	
8. (Լր.)				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ «ՔԱՐԱՇԱՄԲ»	քարի դար-միջնադ.	Հրազդանի կիրճի աջ ափին	<	
	8.1			Քարայր-կացարան Քարաշամբ - 1	քարի դար-միջնադ.		<	
	8.2			Քարայր-կացարան Քարաշամբ - 2	քարի դար-միջնադ.		<	
	8.3			Քարայր-կացարան Քարաշամբ - 3	քարի դար-միջնադ.		<	
	8.4			Քարայր-կացարան Քարաշամբ - 4	քարի դար-միջնադ.		<	

6.67 ՖԱՆՏԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.				ԲԱՅՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆՆՐԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	քարի դար	գյուղից 2 կմ հվ-ամ, Գուրթանասարի լանջին	<	«Քյոնդարասի» վայրում

3.	2.1		Բացօթյա կայան 1	քարի դար		<
	2.2		Բացօթյա կայան 2	քարի դար		<
			ԲԱՅՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆ	քարի դար	գյուղի տարածքում	<

7. ՇԻՐԱԿԻ մարզ

7.1. ԳՅՈՒՄՐԻ քաղաք

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	4.9 53			Տուն-թանգարան Ավ. Իսահակյանի	1829 թ., վրկռ.՝ 1850-ական թթ., 2002 թ.	Վարպետաց փող., 91	<	

7.63. ՀԱՌԻՃ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	Ք.ա. 2-1 հազ.	գյուղից 1 կմ հս-աե	<	
19				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՍԱՌՆԱՂԲՅՈՒՐ»	7-13 դդ.	գյուղից 2 կմ հվ, «Սոյուղ բուլաղ» ձորի ձախ կողմում	<	

7.78. ՄԱՐՄԱՇԵՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա. 3-1 հազ.	գյուղի ամ կողմում	<	
6				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա. 3 հազ.- Ք.հ.. 3 դ.	գյուղից 3 կմ հվ-աե	<	
9				ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ	-	«Ճլե գյուղ» տեղամասում, արհեստական լճակի ձախ ափին	S	

7.90. ՇԻՐԱԿԱՎԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

1				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ԱՆՏԻԿ ՇԻՐԱԿԱՎԱՆ»	Ք.ա. 6 դ.- Ք.հ. 3 դ.	գյուղից 3 կմ հվ	<	
2				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ՀԻՆ ՇԻՐԱԿԱՎԱՆ»	Ք.ա. 2- 1 հազ.	գյուղի հվ-ամ մասում	<	

ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ

8.47 ԽՈՏ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				ԱՄՐՈՑ	Ք.ա. 2 հազ.	գյուղից 1 կմ հվ-աե, «Բակատեղեր» վայրում, ՀԷԿ-ի հարևան „Կոյամբ	<	ավերված է
(Լր.)								
(Լր.)	1.1			Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 2-1 հազ.		<	ավերված է
2				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	ուշ անտիկ- միջնա- դար	գյուղի ամ եզրին, «Վանքի տարածք» վայրում	<	
3				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ ԽՈՏ	10-20 դդ.	գյուղից 500 մ հվ, Որոտանի ձախ ափին, խիստ զառիթափ լեռնալանջին	<	գյուղը լքվել է 1960 թ.' ջրի սակավության պատճառով
(Լր.)				Գերեզմանոց	10-20 դդ.	գյուղատեղիի հվ-ամ եզրին	<	ավերված է
				Եկեղեցի	17 դ.	գերեզմանոցի հս մասում	<	ավերված է
				Գերեզմանոց	15-18 դդ.	գյուղատեղիի կենտրոնում	<	ավերված է
				Եկեղեցի	17-18 դդ.	Գերեզմանոցում	<	միանավ սրահ
4				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա. 1 հազ.	գյուղի հվ-ամ եզրին, «Խաչեր» հանդամասում	<	ավերված է
(Լր.)								
5				ԵԿԵՂԵՑԻ	17 դ.	գյուղի հվ եզրին, ավտոտնակի մոտ	<	պահպանվել է խորանը՝ 2 մ բարձրությամբ
6				ԵԿԵՂԵՑԻ «ՄՐԳԱԶՈՐԻ ԽԱՉ»	17 դ.	գյուղից 1 կմ հվ-ամ	<	միանավ սրահ
8				ՄԱՏՈՒՌ	11-12 դդ.	գյուղի հվ եզրին, «Խա- չեր» հանդամասում	<	պահպանվել է խորանը
(Լր.)								

8.54 ՀԱԼԻՁՈՐ գյուղ (Գորիսի)

1				5	6	7	8	9
3 (Լր.)				ԶԱՆԳԱԿԱՏՈՒՆ -ՄԱՏՈՒՌ	1989 թ.	գյուղից 3 կմ հվ-ամ, Հալիձոր-Տաթև ճանապարհից ձախ	S	
7 (Լր.)				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՀԱՐԱՆՑ ԱՆԱՊԱՏ (ՍՅՈՒՆՅԱՑ ՄԵԾ ԱՆԱՊԱՏ)	1608- 1613 թթ.	գյուղից 5 կմ հվ, Հալիձոր գյուղատեղիի հանդեպ, Որոտանի աջ բարձրադիր ակիին		հիմնադրել են Սաղմոսավանքի Սարգիս եպիս- կոպոսը և Կիրա- կոս քահանա Տրապիզոնցին. տուժել է 1658 թ. երկրաշարժի, այնուհետև՝ սողանքների հետևանքով

8.56 ՀԱՐԺԻՍ գյուղ

1	2	3		5	6	7	8	9
1 (Լր.)				ԱՄՐՈՅ ՔԱՐԱԲԼՈՒՐ	Ք.ա. 1 հազ.	գյուղից 6 կմ հս, Երևան- Գորիս մայրուղուց Հարժիս թեքվող ճանապարհի սկզբնամասում, բլրագագաթին	<	
2				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	Ք.ա. 1 հազ.	գյուղից մոտ 3.7 կմ հս-ամ, սարալանջին	<	ավերված է
4 (Լր.)				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	Ք.ա. 1 հազ.- վաղ միջնա- դար	գյուղի հվ մատույցներում, Որոտանի կիրճի եզրին	<	արևելքից Որո- տան թափվող հեղեղատի և գետի միջև եղած հրվան- դանի վրա
	4.1			Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 1 հազ. կեսեր	բնակատեղիի հս կողմում	<	
13 (Լր.)				ՄԵՆԱՔԱՐ (ՄԵՆՀԻՐ)	Ք.ա. 2 հազ. վերջ - 1 հազ.	գյուղից 4.5 կմ հս-աե, գյուղից մայրուղի տանող ճանապարհի աջ կողմում	<	շինության կենտրոնում
14 (Լր.)				ՈՒՂԵՅՈՒՅՑ ՔԱՐ (ՅԻՅ ՔԱՐ)	14 դ.	գյուղից 4.3 կմ հս-ամ, քարավանատնից մոտ 850 մ ամ, Գորիս- Նախիջևան հին ճանապարհին	<	

15 (Լր.)				ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ՔԱՐ (ՑԻՑ ՔԱՐ)	14 դ.	գյուղից 4.5 կմ հս-ամ, քարավանատնից մոտ 1 կմ ամ, Գորիս- Նախիջևան հին ճանապարհին	<	
-------------	--	--	--	----------------------------	-------	--	---	--

8.51. ԿԱՐՃԵՎԱՆ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				ԱՄՐՈՑ	17-18 դդ.	գյուղի հս-ամ եզրին	<	դիտակետ- ամրոց է

8.73 ՇԻՆՈՒՀԱՅՐ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 (Լր.)				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-18 դդ.	գյուղից մոտ 6 կմ ամ, Հին Շինուհայր-Հին Հալիձոր ճանապարհի երկու կողմում	<	ավերված է, տարածքը՝ սեփա- կանաշնորհված
3 (Լր.)				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	Ք.ա. 1 հազ	գյուղից մոտ 6 կմ ամ, Հին Շինուհայր-Հին Հալիձոր ճանապարհից աջ	<	ավերված է
4 (Լր.)				ԵԿԵՂԵՑԻ «ՎԱՆՔ»	ուշ միջնա- դար	գյուղից մոտ 5 կմ հվ, Որոտան գետի ձախ ափին	<	վերափոխվել է բերդ-ամրոցի. կիսավեր է
5 (Լր.)				ՀՆՁԱՆ	18-19 դդ.	գյուղից 3.5 կմ հվ-աե	S	երկրորդ հարկե ավերված է
7 նոր				ՄԱՌԱՆ	17-18 դդ.	գյուղից 2.5 կմ հվ-աե, Թ. Անտոնյանի հողամասում	<	թաղածածկ է
8 նոր				ՄԱՏՈՒՌ	17 դ.	գյուղից 1.2 կմ հվ-ամ, Հին Շինուհայր տանող ճանապարհից աջ, «Մեծ նովեր» վայրում	<	

8.85 ՍՎԱՐԱՆՑ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2 նոր				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-15 դդ.	գյուղից 1 կմ հվ-ամ		վերված է

3 նոր			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-18 դդ.	գյուղից մոտ 4 կմ հվ, Աղնձուգետի աջ ափին	երված է
-------	--	--	------------	-----------	---	---------

8.97 ՏԱԹԵՎ գյուղ

1	2	3	4	5	7	9	
8. (Լր.)				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՏԱԹԵՎԻ ՄԵԾ ԱՆԱՊԱՏ	17 դ. 2-րդ կես-18 դ.	գյուղից 2 կմ հվ-աե, Որոտանի կիրճում, գետի աջ ափին	հիմնադրել է Հակոբ Դ Ջուղայեցի կաթողիկոսը
	8.1			Բնակելի խցեր	17 դ.	համալիրի բակում և պարիսպներին կից	պարիսպներին կից խցերը կառուցվել են 1660-1668 թթ., խցերի բակի խումբը՝ 1682 թ.
	8.2			Գավիթ	1743 թ.	կից է Սբ. Աստվածածին եկեղեցուն ամ-ից	եռակամար է. կառ.՝ Մելիք Եզան
	8.3			Եկեղեցի Սբ. Աստվածածին	1663 թ.	համալիրի հվ-ամ մասում	եռանավ բազիլիկ
	8.4			Հնձան «Սկիի»	18 դ.	հիմնական հուշարձանախմբից հս, անտառապատ լեռնալանջին	երկհարկ
	8.5			Ճեմարան	17-18 դդ.	հվ-ից կից է պարսպին, աե-ից՝ սեղանատանը	
	8.6			Մատուռ - դամբարան	17 դ.	կից է Սբ. Աստվածածին եկեղեցուն հս-ից	գմբեթավոր սրահ է. այստեղ թաղված է անապատի հիմնադիր Արիստակես վարդապետը (մահ.՝ 1669 թ.)
	8.7			Պարիսպ	1660-1668 թթ.	համալիրի շուրջը	կառ.՝ Արիստակես վարդապետ. պարսպատերը խուլ են, ներքուստ՝ ողջ պարագծով կցված են բնակելի խցերը, կենցաղային և տնտեսական շինությունները

8.8		Սեղանատուն	17 դ.	կից է հվ պարսպապատին	թաղածածկ դահլիճ է. ծառայել է նաև որպես ընթերցարան. աե-ից կից է խոհանոցը
-----	--	------------	-------	----------------------	---

8.99 ՏԱՆՁԱՏԱՓ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 (Լր.)				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-14 դդ.	գյուղից 3 կմ հվ-աե, անտառապատ «Սղնախ» վայրում		ավերված է
2 (Լր.)				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	15-17 դդ.	գյուղից 1 կմ հվ-ամ, Տանձատափ և Տաթև գյուղերի սահմանագլխին, «Սրատափ» վայրում		ավերված է
3 նոր				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	գյուղի հվ մասում		
	3.1			Հուշարձան Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածներին	1975 թ.	գերեզմանոցի հվ մասում		
4 (Լր.)				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ ՃՈՒՏԱԿ ԽԱՂԵՐ	14-17 դդ.	գյուղից 1 կմ հվ-աե, անտառում		ավերված է
5 նոր				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ.	գյուղի կենտրոնում		միանավ սրահ
6 (Լր.)				ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ (ՁՈՐՈ ՎԱՆՔ, ՑՈՒՐԱ ՎԱՆՔ)	10 դ.	գյուղից 600 մ հս-աե, Զաղացի գետի աջ ափին, «Սվարանց խաչ» վայրում		միանավ թաղածածկ դահլիճ. կառ.՝ Հայր Թադևոս ավերված է
	6.1			Գավիթ	17 դ.	կից է եկեղեցուն ամ-ից		ավերված է

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ՝

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն
Հասցե՝ ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 3,
Կառավարական 2-րդ շենք
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900011032654, ՀՎՀՀ 02698732

Գլխավոր քարտուղար՝

_____ Հ. Հակոբյան

Կ.Տ.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ՝

«Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ
ք. Երևան, Փ. Բուզանդի փ. թիվ 1/3
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900018001785, ՀՎՀՀ 02511444
Հեռ.՝ 010 52-66-18

Տնօրեն՝

_____ ԻՍ. Հարությունյան

Կ.Տ.

**ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՈՂ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

Ծրագրի կամ քաղաքականության միջոցառման անվանումը	Չափորոշիչը (նկարագրությունը)	Չափորոշիչի տեսակը	Ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ					Տարբերության պատճառը (սյուն 2-ում նշված իրավական ակտերի հղումները և սյուն 5-ում նշված տարբերության պարզաբանումները)
			Ցուցանիշի հաստատված կանխատեսումը հաշվետու ժամանակահատվածի համար	Ցուցանիշի փոփոխություններն ըստ համապատասխան իրավական ակտի (+/-)	Ճշտված ցուցանիշը հաշվետու ժամանակահատվածի համար (սյուն 1+սյուն 2)	Փաստացի ցուցանիշը (կատարված և ընդունված) հաշվետու ժամանակահատվածում	Հաստատված և փաստացի ցուցանիշների տարբերությունը (սյուն 4-սյ. 3)	
Ա	Բ	Գ	1	2	3	4	5	6

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ՝

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի
և սպորտի նախարարություն
Հասցե՝ ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 3,
Կառավարական 2-րդ շենք
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900011032654
ՀՎՀՀ՝ 02698732

Գլխավոր քարտուղար՝

----- Հ. Հակոբյան
Կ.Տ.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ՝

«Պատմամշակութային
ժառանգության
գիտահետազոտական կենտրոն»
ՊՈԱԿ
ք. Երևան, Փ. Բուզանդի փ. թիվ 1/3
ՀՀ ՖՆ գործառնական վարչություն
Հ/Հ 900018001785
ՀՎՀՀ 02511444
Հեռ.՝ 010 52-66-18

Տնօրեն՝

----- Խ. Հարությունյան
Կ. Տ.